

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 22 Marca r. s. 1829 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

DONIESIENIA OD WOYSKA.

Odessa dnia 6 marca.

(Journal d'Odessa).

Dnia 6 lutego, sztabs kapitan *Chrystoforow*, wysłany przez dowodzącego 10tym półkiem strzelców, podpółkownika *Krassowskiego*, z jednym pod-officerem, ośmiu szeregowych i trzema kozakami, spalił o 4 wiorsty wyżej portu *Systowa*, trzy nieprzyjacielskie wielkie dwumasztowe okręty ze wszystkimi do nich należącemi rzeczami. Officer ten spełnił dane sobie poruczenie z nienstraszością, która mu przyniosła największy zaszczyt.

Sankt-Petersburg dnia 13 marca.

(Journal de St. Petersburg).

J.P. Chlebnikow, kupiec, który od roku 1818 pełnił obowiązki dyrektora kantoru kompanii rosyjsko-amerykańskiej w Nowym-Archangielsku, od kilku już lat, został wysłany do Kalifornii, z porucznikiem *Chromczenko*, celem sprowadzenia żywności dla kolonii. Gdy ten ostatni zachorował, Pan *Chlebnikow* sam sterował okrętem, odbywał interesa handlowe sposobem korzystnym, i w tymże czasie pisał razem pamiętnik swej podróży. Pamiętnik ten, dowodzący niepospolitych wiadomości autora, jego umysłu obserwacyjnego i wyższych widoków, zawiera bardzo interesujące szczegóły o Kalifornii, dotąd tak mało znanej, i znajduje się teraz w rękach P.P. Wydawców *Pszczoty Północnej*, którzy obiecują go ogłosić w piśmie peryodycznym *Syn Ojczyzny*. P. *Chlebnikow* umie doskonale języki: angielski i hiszpański, których się nauczył bez żadnej pomocy, pragnąc jedynie stać się użytecznym kompanii w jej stosunkach z mieszkańcami Ameryki Północnej i Kalifornii.

— Ogłosiliśmy w jednym z ostatnich numerów naszej gazety, że P. *Konsol* wynalazł niedawno w *Medyolanie* sposób obeyścia się bez lónu przy strzelaniu z armat. P. *Alexander Chruszczow*, dawniej officer artylleryi i exdyrektor departamentu, przesyła nam odwołanie względnie tej rzeczy, które pospieszamy ogłosić. Użycie prochu piorunującego w artylleryi było wynalezienie, przed czterema laty, przez jednego z naszych spółrodaków, P. *Greysson*, właściciela fabryki żelaznej w tutejszem mieście, który doświadczeniami przekonał się o jego użytku; roku 1826, odkrycie to było doprowadzonem do wiadomości NAJJAŚNIEJSZEGO CESARZA, a N. 2gi Dziennik Woyskowy (*Военный Журнал*) w 1827 zdał sprawę (kart. 146-156) ze skutków doświadczenia, w czasie którego wystrzelono 40 razy z armaty, podług metody P. *Greysson*. Powtarzano to doświadczenie z rozkazu CESARZA JEGOMOŚCI, we wrześniu i październiku 1828, i N. 1 tegoż dziennika, roku teraźniejszego donosi, (karta 196-7), że z dwóch dział wystrzelono 1705 razy, podług tejże metody. Niezaprzeczoną zatem jest rzecz, iż pierwszeństwo wynalazku należy nam raczej, aniżeli medyolańczykom. Wreszcie, process Pana *Greysson* różni się zupełnie od processu P. *Konsola*, w tém, że nie wprowadza żadnego do tej metody mechanizmu lub

sprężyny, co koniecznie musiałoby ulegać zepsuciu i robić niezdatnemi do użycia armaty, do którychby zostały przystosowane.

— P. *Szpek* (*Speck*) obywatel saski, sławny swemi znajomościami i doświadczeniem co do chowu owiec, niedawno otrzymał od Króla JEGOMOŚCI Bawarskiego tytuł dziedzicznego barona.

(z Ruskiego Inwalida).

W urzędowych doniesieniach Głównodowodzącego armią działającą o śledzeniu nieprzyjaciela, odbytem przeszłego stycznia, od Uszenli ku wiosce Eniskioy, przez oddział pod dowództwem Dowodzącego 55 półkiem strzelców, Podpółkownika *Patona*, który odparł trzykroć mocniejszego nieprzyjaciela, daje się, między innemi, postrzegać, że, w zdarzeniu tem, 55 półku strzelców szeregowi: *Protasow* i *Lizniuk*, oraz półku kozaków dońskich kozak *Pokruczyn*, okazali przykład męstwa i przytomności umysłu, zasługujący na uwagę. Pierwszy z nich, zostawszy raniony, kulą w szczękę na wylot, nie chciał opuścić swego miejsca i wysiść z frontu; szeregowy *Lizniuk*, znajdując się w liczbie strzelców i będąc lekko raniony kulą w nogę, powysztrelał swoje ładunki i poszedł po drugie; lecz, postrzegłszy konnego Turka, który zamierzał go odciąć, zebrał rozsypany proch w ładownicy i wydobywszy kulę, co go raniła, nabił nią karabin i celnym wystrzałem zabił swego przeciwnika. Kozak *Pokruczyn* zdjął z zabitego pod nim konia siodło i przyniósł je do kwadratu, a potem, wzięwszy u ranionego strzelca karabin, poszedł do sztyku strzelców, gdzie działał z odznaczającem się męstwem aż do końca rozprawy.

Głównodowodzący armią Jenerał Marszałek-Polny, Hrabia *Wittgensztejn* nagrodił tych walecznych żołnierzy znakami odznaczenia orderu woyskowego, i prócz tego N a y w y ż e y rozkazał podnieść: dwóch pierwszych na pod-officerów, a ostatniego na urzędnika.

O TEATRACH W ROSSYI.

(z Pszczoty Północnej).

W Cesarstwie rosyjskiem znajduje się teraz dwadzieścia trzy teatry, a mianowicie: 13 rosyjskich, 5 niemieckich, 2 francuzkie, 2 włoskie i 1 polski (*).

	Ros.	Niem.	Fran.	Włos.	Pols.
W St. Petersburgu	— 1	1	1	1	—
— Moskiewie	— 1	—	1	—	—
— Woroneżu	— 1	—	—	—	—
— Kazaniu	— 1	—	—	—	—
— Kałudze	— 1	—	—	—	1
— Kostromie	— 1	—	—	—	—
— Kronsztadzie	— —	1	—	—	—

(*) Zdaje się, iż szanowny autor tego artykułu nie miał wiadomości o teatrach w guberniach litewskich. Stałe teatry polskie są w Wilnie, Grodnie, Mińsku; a prócz tego bywają otwierane w Kamieńcu-Podolskim, w Kownie, Witkomierzu, Brześciu, Żelwie i Swistoczy, podczas jarmarków. W ostatniem z tych miast zbudowany jest bardzo piękny teatr. (Uwaga Wyd. Pszcz. Północ.)

	Ros.	Niem.	Fran.	Włos.	Pols.
w Kurlandyi	—	—	1	—	—
— Niższym Nowogrodzie	—	1	—	—	—
— Odessie	—	—	—	1	—
— Orle	—	1	—	—	—
— Pskowie	—	1	—	—	—
— Rewlu	—	—	1	—	—
— Rydze	—	—	1	—	—
— Rżananiu	—	1	—	—	—
— Saratowie	—	1	—	—	—
— Tule	—	1	—	—	—
— Charkowie	—	1	—	—	—
W ogóle	13	5	2	2	1.

Prócz tego, w prędkim czasie odkryty zostanie nowy teatr w Nowogrodzie.

Czasowe teatra bywają w Jarosławiu, Rybinsku i Jeniseysku: szlachetni miłośnicy sztuki dramatycznej dają na nich widowiska na dochód ubogich.

Możemy o naszych teatrach gubernialnych udzielić jeszcze następujących wiadomości:

W Woroneżu, cztery razy na tydzień grają większe opery, tragedye, dramy i komedye. Początek o pół do ósmey. Teatr woroneżski zostaje pod zarządem P. Sokołowa.

Na teatrze *Kazańskim* grają pospolicie dwa razy w tygodniu; po większej części komedye i operetki. Pierwsze widowisko tego roku, dnia 20 stycznia, było *na dochód garderoby i ulepszenie teatru*. Początek o godzinie 6½. Antrepremerem teatru kazańskiego jest kupiec niżegorodzki *Dittel*.

Na teatrze *Kałużskim* grają dwa razy na tydzień, komedye i niewielkie opery. Początek o godzinie 5½.

Na teatrze *Kijowskim*, trupa *P. Lenkowskiego* przedstawia sześć razy na tydzień wielkie opery, dramy i komedye. Początek o godzinie 7.

Na teatrze *Kostromskim* grają 5 razy na tydzień, dramy, komedye, opery, a niekiedy sztuki krotofilne (*divertissemens*) i tragedye. Początek o godzinie 6.

W Kronsztacie, aktorowie niemieccy pod dyrekcyą *Antoniego Szulca*, grają wielkie opery, dramy i komedye, dwa, a niekiedy trzy razy na tydzień. Początek o godzinie 6.

W Kurlandyi, trupa aktorów, pod dyrekcyą *Kelera* (*Köhler*), gra zimą w Mitawie, a latem w Lipawie, zwyczajnie trzy razy na tydzień, po większej części opery, dramy i komedye.

W Niższym Nowogrodzie, grają trzy razy na tydzień, komedye i operetki.

W Odessie, aktorowie włoscy grają zwyczajnie trzy razy na tydzień. Początek o godzinie 6½.

W Orle, na teatrze *Hrabi Kamińskiego*, grają komedye, trzy razy na tydzień.

W Rewlu grają, pod dyrekcyą trzech aktorów: *Klema*, *Szweryna* i *Piwki*, zwyczajnie trzy razy na tydzień, komedye, dramy i niewielkie opery. Początek o godzinie 6.

W Rydze, aktorowie pod dyrekcyą *P. Delle* (*Dölle*) grają codziennie wielkie opery, tragedye, dramy i komedye. Początek o godzinie 6.

W Rżananiu, grają trzy razy na tydzień opery i komedye. Początek o godzinie 6½.

W Saratowie grają raz lub dwa razy na tydzień, opery i komedye, pod dyrekcyą *Alexieja Kolesnikowa*.

W Tule grają dwa razy na tydzień opery, dramy i komedye. W niniejszym roku widowiska na teatrze tulskim jeszcze się nie zaczęły.

W Charkowie, trupa pod dyrekcyą *P. Szteyna* gra tragedye, dramy, wodeville, komedye i dywertysmenty, pięć i sześć razy na tydzień. Początek o godzinie 7.

Cena miejsc.

W Woroneżu łoża na dolnym piętrze 15 rubli, na górnym 10 rubli, krzesła 4 ruble, parter 2 ruble, gallerya 1 rubel.

W Kałudze Bel-etaż 10 rubli, benuar 6 ru-

bli, krzesła 1 i 2 rzędu 3 ruble, innych rzędów 2 ruble 50 kop., miejsca za krzesłami 1 rubel 50 kop., parter 15 kop. sr.

W Kijowie, łoża górne po 15 rubli, dolne 12 rubli, łoża galleryy 10 rubli, krzesła 4 ruble, parter 2 rubli, gallerya 1 rubel.

W Kostromie: łoża w bel-etażu 10 rubli, łoża 2go piętra 6 rubli, benuar i łoża będąca nad gubernatorską 8 rubli, krzesła 5 ruble, miejsca za krzesłami 2 ruble, parter 25 kop. sr. paradyz 15 kop. sr.

W Kronsztacie 1sze miejsce 2 ruble 50 kop., amfiteatr 2 ruble, parter 1 rubel.

W Kurlandyi: miejsca w łożach 1 piętra 60 kop. sr., w łożach oddzielonych (parketowych) i parterowych 50 kop. sr., na galleryę 15 kop. srebrnem.

W Odessie: łoża 1go piętra, liter *A. B.* 20 rubli, inne numer 15 rubli, łoża 2go piętra w benuarze litery *B.* 12 rubli, inne numer 8 rubli; wszystkie z weyściem na 4 osoby. Krzesła numerowane 3 ruble; bilet na weyście do łoży 3 piętra *N. 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12*, 1 rubel 8 kop. Weyście do łoż pozostałych 3go piętra za biletami parterowymi. Parter 1 rubel 40 kop., gallerya 40 kop.

W Rewlu: łoża po 2 ruble, krzesła 2 ruble 50 kop., miejsca numerowane 2 ruble, parter 1 rubel, gallerya 50 kop.

W Rydze: łoża 1 piętra 1 rubel sr. parterowa i parketowa, oraz miejsca numerowane i parkety 70 kop. sr., parter 50 kop. sr., gallerya 35 kop. sr.

W Rżananiu: łoża 12 rubli, krzesła 2 ruble 50 kop., amfiteatr 35 kop. sr., gallerya 25 kop. sr.

W Saratowie: łoża 1go piętra 10 rubli, 2go 8 rubli, krzesła 2 ruble, miejsca za krzesłami 1 rubel kop. 50, parter 1 rubel, paradyz 40 kop., łoża w paradyzie 6 rubli.

W Tule: łoża 12 rubli, krzesła 1go i 2go rzędu 4 ruble, innych rzędów 3 ruble, miejsca za krzesłami 40 kop. sr., parter 15 kop. sr.

W Charkowie: łoża 1go piętra 15 rubli, dolnego 12 rubli, krzesła 4 ruble, parter 2 ruble, gallerya 1 rubel *E. O.*

KRÓLEWSTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 26 marca.

(z Kuryera Warszawskiego.)

NAYJAŚNIYSZY PAN raczył naytąskawiey ozdobić orderem *s. Anny* 2giey klasy *Baldauf Franciszka* lekarza dywizyjnego dywizyi leyb piechoty. Ozdobieni orderem *s. Anny* 3ciey klasy: *Flayszerowski Tomasz* sztabs-lekarz pułku 3go ułanów. *Stakebrandt Ludwik* sztabs-lekarz korpusu artylerji i inżynierji. *Libich Karol* sztabs-lekarz twierdzy Modlina. *Sauve Ludwik* sztabs-lekarz pułku 4go ułanów. *Rosset Otto*, *Zimmermann Erazm* i *Lewandowski Michał* sztabs-lekarz przy szpitalu głównym. *Siennicki Stanisław* sztabs-lekarz pułku 3go strzelców pieszych. Udarowani pierścieniami brylantowemi: *Filipowski Paweł* sztabs-lekarz pułku 2go strzelców konnych. *Szabłowski Piotr* p. o. lekarza batalionowego przy szpitalu głównym.

— Dyrekcyja jeneralna korpusu Królewskiego inżynierów dróg i mostów, podaje do publiczney wiadomości, że droga bita na trakcie *Kowieńsko-Petersburskim*, w nieprzerwanym ciągu od *Warszawy* do *Grajewa*, w długości wiorst 197 czyli mil 28 wiorst 1, jest już zupełnie ukończoną i do przejazdu publicznego otwartą. Dyrektor jeneralny *Christiani*. Sekretarz jeneralny *Myszkowski*.

AUSTRIA.

Tryest dnia 28 lutego.

(z Korrespondenta Warszawskiego.)

Podług listów z *Otranto* miał pułkownik *Fabvier*, który mianowany był następcą jenerała *Church*, otrzymać rozkaz wkroczenia do *Liwadii*, *Hrabia Capodistrias* w pierwszych dniach tego miesiąca był jeszcze w *Eginie*, lecz gotował się

już do podróży. Kilka angielskich wojennych statków przybyłych do Alexandryi, doniosło Vice-Królowi, że blokada wyspy Kandyi podniesioną została i może tam swoje woyska wysłać. Pokróćto oświadczeniu wyprawił istotnie kilka statków z lądowem woyskiem. Grecy na wyspie Kandyi i krążące około niej greckie statki za pokazaniem się egipskiego woyska zniknęły, miało się jednak udać egipcyanom doścignąć i opatnować kilka statków, za któremi się w pogoń puscili, i wraz z osadą zaprowadzili do Alexandryi. Rząd grecki miał zrobić przedstawienie do Admiratów trzech Mocarstw sprzymierzonych względem uwolnienia tych statków.

FRANCYA.
Paryż dnia 9 marca.
(z Gazety Warszawskiej).

Dnia 5 b. m. odprawili się tu popis młodych Egipcyan, uczących się chemii, u Pana *Gauthier de Claubry*, ich nauczyciela. Znajdował się na nim Hrabia *Chaptal*. Uczniowie, których jest 6ciu, examinowani byli z teorii i praktyki, rysowali i opisywali apparatus, a potem czynili chemiczne doświadczenia z wielką biegłością. Mimo trudności języka i przedmiotu, popis ten odbył się w sposobie nader zadowalniającym; celowali szczególnie *Achmet Jussuf*, który przybywając do Francyi miał lat 20, i *Achmet Czaban*, 17stoletni młodzieniec, oba urodzeni w *Kairze*. Pomiędzy słuchaczami znajdował się znany z pism swoich o Sardynii Konsul *Mimaut*, który ma być następcą P. *Drovetti* w Egipcie; byli także Jenerał Hrabia *Bertrand* i Hrabia *Aure*, którzy dawniej należeli do wyprawy Egipskiej. Na krótki czas przed popisem, przybyło do Francyi 6 młodzińców, urodzonych na granicy Etypii, którzy za staraniem Pana *Drovetti* mają brać naukę we Francyi.

— Dnia 10 —

Prawem z dnia 27 kwietnia 1825 wyznaczono 30 milionów franków wieczystej prowizyi dla Francuzów, których własność gruntowa podczas rewolucyi została na skarb zabrana i sprzedana. Niektóre osoby nie złożyły dotąd dowodów na poparcie swoich praw do wynagrodzenia. Gdy interes ekonomii krajowej wymaga niezwłocznego ukończenia likwidacyi, i jak najsprędszej wiadomości o ilości wszystkich pretensyi, przeto Król Jmć wydał dnia 8 b. m. postanowienie, kontrasygnowane przez Ministra przychodów, w treści następującej: Art. 1) Wszystkie prośby o wynagrodzenie, które dla braku przepisanych dowodów przy ogłoszeniu teraźniejszego postanowienia znajdują się jeszcze w Prefekturach, mają być niezwłocznie podane Dyrektorowi dóbr skarbowych właściwego Departamentu. Art. 2) Dyrektor ma natychmiast ułożyć przepisane *Bordereau*, i z uwagami swemi zwrócić Prefektowi. Art. 3) Prefekt ma o tém donieść żądającemu wynagrodzenia, który nayoźniej we 3 miesiące powinien się w tej mierze oświadczyć. Art. 4) Jeśli żądający wynagrodzenia po upływie tego czasu nie oświadczy się, w tym razie Prefekt na zgromadzonej radzie Prefekturalnej zapisze zdanie swoje o likwidacyi, i stosowne akta prześle Ministrowi przychodów. Wtedy do rzeczzonego Ministra udawać się mają strony ze swojemi przełożeniami, do czego im znowu wyznacza się trzymiesięczny termin. Art. 5) Kommissya likwidacyjna, wyznaczona do skutecznego prawa z dnia 27 kwietnia 1825, ma trzymać się dotychczasowego swego postępowania względem tych reklamacy i ich dowodów, oraz decydować o stanie rzeczy, z zastrzeżeniem rekursu stron interessowanych do Króla.

— Dziennik *Postanec Izb* zawiera zdanie sprawy z projektu do prawa o pojedynkach, które Baron *Pasquier* złożył Izbie Parów dnia 5 b. m. tudzież sam projekt, tak, jak go Kommissya Izby zmieniła. Brzmi on jak następuje: „Art. 1) W liczbie czynności, które kodex karny uważa za występki, zbrodnie lub usiłowania do popełnienia

zbrodni i jako takie karze; mają być także umieszczone skutki pojedynku, bądź ten między dwóma lub więcej osobami był odbyty, bądź bronią ognistą lub inną. Skoro skutki te należycie udowodnione zostaną, natenczas obwiniony będzie przesłuchany i w przypadku winy zostanie podług form prawem przepisanych uwięziony. W ciągu 24 godzin po ostatnim przesłuchaniu Prokurator Królewski obowiązany jest przestać protokół i wszystkie poprzednie pisma Jeneralnemu Prokuratorowi, i że się tak stało, ma też chwili zawiadomić obwinionego i strony cywilne. Jenerałny Prokurator zanosi potem bezpośrednio skargę do sądu, który stosownie do przepisów art. 235 i następnych prowadzi proces.

„Art. 2) Jeżeli sąd uzna czynione obwinionemu zarzuty winy za dostateczne, we wszelkich przypadkach odsyła go do sądu karnego.

„Art. 3) Sąd przysięgłych ma zawsze stanowić, czyli jest dostateczny powód do uniewinnienia w zachodzących zdarzeniach, które kodex karny, jako zasady uniewinnienia w popełnionych przestępstwach za dostateczne uznaje, w uczynionych urazach lub ciężkich obelgach, dających powód do wyznania, albowież w tych wypadkach, które dają powód lub towarzyszyły nieprzestępnym czynom. Jeżeli odpowiedź przysięgłych na pytanie, czyli podobna okoliczność zachodzi, będzie potwierdzająca, natenczas sąd skaże winnego na areszt, mający trwać najwięcej dwa lata, a najmniej miesiąc. Oprócz tego winny może być odesłany pod dozór w miejsce odległości o 12 myriametrow (mil) najmniej od tego, gdzie przestępstwo popełnione zostało. Dozór ten nie może w żadnym przypadku dłużej trwać, jak dwa lata. Nadto sąd mocen będzie zawiesić winnego w używaniu w całości lub w części wyszczególnionych w art. 42 kodexu karnego praw miejskich, obywatelskich i rodzinnych, nie dłużej atoli, jak na lat trzy, a nie króciej, jak na rok jeden.

„Art. 4) Sądzenie pojedynków między wojskowemi, zostającymi w służbie czynnej, należy do sądów wojennych, takim jednak ulegać będą karom, jak zachodzące między osobami cywilnymi bez względu czyli okoliczności uniewinniające będą mówiły za niemi lub nie.”

— Dnia 11 —

Odebrane tu listy prywatne z *Nawarynu* donoszą, iż Jenerał *Maison* w tym jeszcze miesiącu wróci z *Morei*, co jednak nie zgadza się z wiadomością, iż Pan *Rohan-Chabot* popłynął dnia 4 b. m. z *Tulonu*, i powiózł mu buławę marszałkowską. Pewna liczba podofficerów, kapralów i koni jazdy ma pozostać w *Morei*, gdzie będzie użyta w regularnych korpusach greckich. Jenerał *Kolokotroni* udał się do *Modonu*, gdzie jest kwartera główna naczelnego Jenerała Francuzkiego.

Minister handlowy wydał dnia 4 b. m. okólnik do wszystkich Prefektów, czyniąc im różne zapytania względem patentów swobody, z wezwaniem, aby zapytania te przełożyli towarzystwom naukowym, artystom, prawnikom i znawcom w swoim Departamencie, iżby zdania swoje w tej mierze do dnia 1 lipca r. b. przesłać mogli. Ważniejsze pytania są następujące: Czy wypada dalej wydawać patenta na nowe wynalazki, a w tym razie, jaki rodzaj wynalazków należy patentować? Czyli wynalazki uczynione za granicą, lecz jeszcze nieznanne we Francyi, mają być patentowane przy ich wprowadzeniu? Jak należy układać prośby o patent; co takie prośby powinny obejmować, i do kogo mają być podawane? Czyli komu trzeciemu należy podać jaki środek oparcia się udzieleniu patentu? Jak postąpić należy, gdy artysta po otrzymanym patencie na nowy wynalazek, tenże wynalazek polepszy? Czyli prośby o patent nie powinny być pierwiej publicznie ogłaszane? Czyli opisanie nowego wynalazku, na który patent udzielono, ma być podane do wiadomości publicznej? Jaki czas mają trwać patenta? Czy mogą być przedłużane? Czy wypada pobierać od nich osobną opłatę, i jak wielką? Jakim osobom można udzielać patenta? Ja-

kich praw właściciele patentów używać mają? Jakiego wynagrodzenia żądać mogą właściciele patentów za nadwergżenie praw swoich? W jakich przypadkach patent staje się nieważnym lub niknie, i jacy sędziowie mają w tej mierze wyrokować? Jakie kary mają być zastosowane do przestąpienia prawa o patentach?

W Ł O C H Y.
Rzym dnia 28 lutego.

(z Gazety Warszawskiej).

Na dniu 24 b. m. zrana zgromadzili się Kardynałowie, zebrani w *Conclave* dnia poprzedzającego w Kaplicy Paulińskiej pałacu Kwirynalnego, gdzie Kardynał Dziekan S. Kollegium *della Soma*glia odprawił Mszę i wszystkim Kardynałom udzielił Komunię. Po skończonej Mszy i zaintonowaniu hymnu *Veni Creator Spiritus*, przystąpiono do pierwszego głosowania zapieczętowanymi karteczkami, na wybór nowego Papieża.

Dnia 27 b. m. trzej Kardynałowie, *Arezzo*, *Morezzo* i *Machi*, odwiedzili Kościół Watykański, weszli do *Conclave*.

Gubernator Rzymski, Dyrektor Jeneralny Policji, wydał dnia 19 b. m. zastrzone rozporządzenie względem obcych; rozporządzenie to zawiera przepisy, które przestrzegać winni gospodarze domów zajezdnych, właściciele mieszkań do najęcia i t. d. przyjmując u siebie cudzoziemców.

H I S Z P A N I A:
Madryt dnia 1 marca.

(z Gazety Warszawskiej).

Wszystkie plany nieprzyjaciół *Ferdynanda VII* spełzły przez zapał, czynność i miłość oyczyzny urzędników w prowincyi Biskai. Deputacya z *Guipuscoa* w *Tuluzy* dała przykład uczucia powinności swoich; powołała do broni wszystkich ludzi bez wyjątku, i zajmuje się śledztwem rozgałęzień zniweczonego spisku. Oficer *Iturriza* znajduje się w cytadeli *San Sebastian*; został on przekonany, iż zaciągał ludzi pod chorągwie *Karola V*.

Jenerał *Sotomayor*, skazany na śmierć za polityczne swoje zdania, umknął z więzienia w *Granadzie*, i dnia 16 lutego przybył do *Gibraltaru*.

T U R C Y A.
Stambuł dnia 10 lutego.

(z Gazety Warszawskiej).

Celem trwających tu od 10 dni gwałtownych zaciągów jest uzupełnienie wojska nad *Dunajem*, które, jak się zdaje, mimo nieczynności, wielką poniosło stratę. *Mehmed-Selim* Basza, który się obroną *Warny* wstawił i miał sposobność zjść wielkie oczekiwania Sułtana, zawiódł je zupełnie. Gnusność, z jaką postępowały działania od czasu zniesienia oblężenia *Systryi*, musiała na Sułtana zrobić złe wrażenie i pociągnąć za sobą złożenie *Mehmeda* z urzędu, który bez potrzeby zbyt surowością zniechęcał żołnierzy i był powodem do rozwiązania wojska. Pieczęć państwa przesłaną została *Reszadowi Baszy*; na niego są zwrócone oczy wszystkich. Naydoświadczeni wojownicy i pierwsi politycy, włączają narodowi tego wyboru. Odznaczał się zawsze roztropnem i umiarkowanem postępowaniem i zyskał nawet szacunek nieprzyjaciela. Nie winien on urodzeniu, jak poprzednik jego *Mehmed Selim*, swojego dostojństwa, lecz jedynie znakomitym zdolnościami. Powszechne zaufanie powróci wkrótce we wszy-

stkich gałęziach administracyi, jeżeli Porta nie wmięsza się w wojnę z Francją. Zalecono już *Wezyrom* w *Bośni*, *Serwii* i *Albanii*, aby, ile możności, nawięcej wojska do *Liwady*, a bardzo małą ilość nad *Dunaj*, wysłali; postępowanie to, jest więcej wymierzone przeciw francuzkiej wyprawie, aniżeli *Grekom*; ponieważ Porta otrzymała wiadomość, że *Grecy* pod *Ipsylantem* na głowę zbici zostali, a *Liwadya* wkrótce uzna zwierzchnictwo *Turcyi*. *Reis-Effendi*, który był słaby, przyjął w tych dniach niderlandzkiego posła i *Pana Jaubert*. Miał im oświadczyć głęboki swój żal z tak długiego pobytu wojska francuzkiego w *Morei* i chciał się dowiedzieć: co *Francya* dalej zamysła przedsięwziąć. Odpowiedź na to pytanie, jest w oświadczeniu *Mocarstw*. *Reis-Effendi* nie mógł się innej spodziewać. Poczem przerwał rozmowę i zaczął mówić o życzeniu Porty, rozpoczęcia układów z *Posłami* angielskim i francuzkim. „Jeżeli *Mocarstwa*, rzekł, chcą istotnie przystąpić do układów, niech wyślą pełnomocników na jedną z wysp morza *Marmora*, ja tam sam przybędę i przy pomocy *Wszechmocnego* będę się starał znieść wszelkie nieporozumienia.” Wątpią jednak, ażeby to oświadczenie dobrze przyjęte było od *Mocarstw* i sprowadziło *Posłów* bliżej stolicy *Turcyi*. Oddalenie się *Sułtana* ze stolicy, który na statku parowym zwiedza wyspy morza *Marmora*, czyni wrażenie i uważane jest od samych *Turków* za niewczesną nowość. *Turcy* przyzwyczajeni są widzieć *Sułtana* w seraju lub wojsku, tego zaś nie mogą pojąć, że się znajduje w podróży. Złe myślnicy korzystają z tej okoliczności, wystawiając w fałszywem świetle przywiązanie *Sułtana* do nowych i lepszych instytucyj; wróżą ztąd rychły upadek Państwu *Ottomańskiemu* w *Europie*. Przygotowania do wojny nie ustają ani na chwilę. Żywność drożeje, kilo pszenicy kosztuje 15 piastrow. Rząd pozawierał kontrakta z cudzoziemcami celem zaopatrzenia stolicy w żywność i inne potrzeby.

Od granic tureckich 1 marca.

Pszczoła Grecka donosi z *Eginy* pod dniem 31 stycznia: „Kapitan *Falanga*, dowodzący na statku parowym *Perseverance*, przedsięwziął wyprawę do zatoki *Volo* i *Negrepontu*, i w tamiecznych okolicach zdobył 4 okręty wojenne tureckie, które są przyjemnym zasiłkiem dla naszej floty. Oprócz tego wspomniany kapitan ośwobodził 500 *Greków*, którzy, unikając napadu *Turków* w *Zeituni*, schronili się do jaskiń, i bliskiemu byli śmierci z głodu.”

Goniec Smyrński pisze: „*Ottomani* zostawili część swoich przesądów na pobożewiskach w *Bulgarii*. Znalezli nową siłę w porządku i karności, a pierwsza proba przywiodła do nieodwołalnej sankcyi nowych urządzeń. *Sułtan* może teraz spokojnie iść drogą reform, i we wszystkie części administracyi wprowadzać ulepszenia, jakie zaczął w systemie wojskowym.”

W i l n o.

W powiecie *Telszewskim*, w majątku *Marszałkow* *Baronów Rennów*, żona włościanina *Tadeusza Gieducia*, w dniu 19 februaryi 1829 roku, urodziła razem dwóch synów i jedną córkę. Matka i dzieci znajdują się w dobrym stanie zdrowia. Na Chrzcieś. imiona, *Narcyz*, *Hyacynt* i *Róża*, dano nowo narodzonym. (z listu).

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora.
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.